

High North News

- Sametingets bruk av "saksbehandlingshengemyra" i Nussirsaken er uverdigg et demokratisk organ, sier generalsekretær Elisabeth Gammelsæter (innfelt). (Foto: Denis Caviglia, Sametinget og Norsk bergindustri).

04/01/2018AV [ARNE F. FINNE](#)

– Sametinget opptrer uverdigg i Nussirsaken

– Det er uverdigg når et demokratisk valgt organ trenerer slik som Sametinget gjør i Nussir-saken.

Det sier generalsekretær Elisabeth Gammelsæter i Norsk bergindustri til High North News.

Fylkesrådslederen i Troms, Willy Ørnebakk (A), som også var medlem av Sametinget da mineralloven ble behandlet, sier seg enig med Gammelsæter.

Urfolksvederlag

Både grunneieren, Finnmarkseiendommen, Kvalsund kommune og statlig myndigheter går inn for at gruveselskapet Nussir skal få starte (gjenåpne) driften i kobbergruva i Kvalsund i Finnmark. Sametinget og ett av to berørte reinbeitedistrikt hindrer start.

– Det er, slik jeg forstår det, tre ting Sametinget ønsker, sier Gammelsæter; -nemlig et urfolksvederlag, tydeligere regler for konsultasjon og de vil ha avklart hvordan disse spørsmålene skal håndteres for samer utenfor Finnmark.

Underlagt norsk lov

Alt dette kan vi leve med, men ikke at Sametinget bevisst bruker en uthalingstaktikk – noe de selv har kalt “saksbehandlingshengemyra” – og at norske myndigheter ikke bidrar til å finne løsninger. Det skaper en uforutsigbarhet for bergverksnæringen som ikke er til å leve med, sier Gammelsæter.

Hun peker på at også reindriften og Sametinget er underlagt norsk lov, som er gitt av Stortinget, som igjen er valgt av det norske folk, inkluderte den samiske befolkningen.

Uverdigg behandling

– Når Sametinget da benytter “saksbehandlingshengemyra”, gjennom stadige anker, er dette uverdigg et demokratisk valgt organ. Vi innser selvsagt at samiske interesser i enkelte tilfeller kan være overordnet bergindustriens, men når nasjonale myndigheter har gjort sine vedtak bør de respekteres, sier generalsekretæren.

– Vi skal, som industri, holde oss innenfor de rammene norsk lov gir, men det må gjelde for alle parter. Når det, som nå, er strid mellom norske nasjonale interesser og samiske interesser, så havne våre medlemsbedrifter som ofre i denne striden.

Vil ikke møte

Vi har full forståelse for at det er politisk vanskelig med, f.eks. et urfolksvederlag, fordi det åpner for etnisk forskjellsbehandling. Men vi i bergindustrien har sagt at vi kan være med på det, hvis det gis til Sametinget og til felles tiltak.

Det vi ber om er at staten tar ansvar og rydder opp, skaper en endelig avklaring, slik at nasjonen kan utnytte de store ressursene. Nussir er klar til å forhandle om kompensasjonstiltak, hva disse måtte være, men (det ene) reindriftdistriktet har ikke ønsket å møte selskapet. Så står man der, påpeker Elisabeth Gammelsæter.

Finnmar = no-go-zone

Hun peker på at den uforutsigbarheten denne, og lignende situasjoner skaper, gjør at Finnmark internasjonalt ses på som “no-go-zone” for investeringer i mineralnæringen.

– Det må være et nasjonalt ansvar å rydde opp – ikke minst i en situasjon der kobber fremstår som svært vesentlig for overgangen til renere energiforsyning. Verden trenger kobber for å komme over i fornybarsamfunnet, og kobbergruven i Kvalsund er både sjeldent rik og sjeldent ren, hevder generalsekretær Elisabeth Gammelsæter.

Ørnebakk er enig

Fylkesrådsleder Willy Ørnebakk i Troms støtter fullt og helt opp om Norsk bergindustri krav om statlig inngripen og opprydding.

– Alternativet vil, så vidt jeg skjønner, være at man ikke får noen virksomhet innenfor denne næringen i fremtiden.

Så lenge Sametinget velger å følge denne linjen, så signaliserer de tydelig overfor både nasjonal og internasjonale aktører at dersom de kommer hit, så havne de i konflikt med urfolk, understreker Ørnebakk.

Ønsker ikke konflikten

Han peker på at det neppe er mange seriøse, børssnoterte selskaper innenfor mineralnæringen som vil ta sjansen på å havne i en slik konflikt.

– Dette er et svært følsomt område, selv om det er himmelvide forskjeller mellom det gjennomregulerte norske samfunnet og f.eks. urfolks rettigheter i andre verdensdeler, såp er det slik, i mediene, at er du i konflikt med urfolk, ja så er du det.

Forutsigbarhet nødvendig

Willy Ørnebakk understreker at han med dette ikke tar stilling til hva som bør bli resultatet, men at det må komme et resultat.

– Jeg sitter ikke på noen øyeblikkelig eller sikker løsning, men med dagens situasjon kan man ikke utnytte det potensialet som finnes – det må etableres forutsigbare kjøreregler.

Da må sentrale myndigheter komme på banen, det er jeg helt enig med Elisabeth Gammelsæter i, understreker Willy Ørnebakk.

Les også: “Sametinget trenerer ingen ting, men rammeverket er for dårlig”